

Zakaz sporządzania i podpisania kasacji we własnej sprawie niezgodny z Konstytucją

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2016r., w sprawie o sygnaturze akt SK 2/15, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 526 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim wyłącza możliwość sporządzenia i podpisania kasacji we własnej sprawie przez adwokata bądź radcę prawnego, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego zapadł na tle następującego stanu faktycznego:

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w P., w którym uznano obwinionego winnym wykroczenia dyscyplinarnego. Od powyższego orzeczenia obwiniony wniósł do Sądu Najwyższego kasację osobistą, a po wezwaniu do uzupełnienia braku formalnego w zakresie dopełnienia przymusu adwokackiego, do tegoż Sądu wpłynęła kasacja podpisana przez obrońcę obwinionego.

Sąd Najwyższy pozostawił kasację obwinionego bez rozpoznania, stwierdziwszy, że nie została ona sporządzona przez obrońcę Skarżącego, a jedynie podpisana przez niego, co przyznał sam Skarżący. Zdaniem Skarżącego, kwestionowany przepis art. 526 §2 Kodeksu postępowania karnego godzi w prawo do sądu, określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, ograniczając dostępność drogi sądowej, bowiem uniemożliwia stronie będącej adwokatem lub radcą prawnym samodzielne i prawnie skuteczne sporządzenie i podpisanie kasacji w swojej sprawie.

Rozpatrując tak stawiany zarzut Trybunał stwierdził, że prawo do sądu gwarantowane w art. 45 ust. 1 konstytucji nie wymaga istnienia w porządku prawnym kasacji. Skoro jednak ustawodawca zdecydował się wprowadzić szczególną, a przy tym nieobligatoryjną - z punktu widzenia konstytucji - procedurę odwoławczą, to musi ona podlegać ocenie w perspektywie norm konstytucyjnych. Ustawodawca nie dysponuje bowiem nieograniczoną swobodą przy kształtowaniu procedur sądowych, nawet tych nieobligatoryjnych. Nie może m.in. wprowadzać takich warunków formalnych dochodzenia praw przed sądem, które w praktyce spowodują zamknięcie dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Nie może również stosować ograniczeń formalnych, które nie będą realizowały celów uznanych w świetle konstytucji. Tego rodzaju nadmierne ograniczenia należy traktować jako wyraz nieuzasadnionego formalizmu.

Celem wprowadzenia przymusu adwokackiego jest zapewnienie odpowiedniej fachowości pismom kierowanym do sądu, w tym Sądu Najwyższego. Nakaz działania przez profesjonalistę gwarantować ma właściwy formalny i merytoryczny poziom postępowania sądowego. Służy przez to realizacji prawa do sądu. Od adwokata czy radcy prawnego należy oczekiwać znajomości przepisów procedury obowiązującej w postępowaniu sądowym. Dotyczy to w szczególności postępowania zainicjowanego w drodze kasacji, będącej nadzwyczajnym instrumentem prawnym.

Obowiązek ustanowienia innego profesjonalnego pełnomocnika do sporządzenia i podpisania kasacji wnoszonej we własnej sprawie przez adwokata bądź radcę prawnego jest przydatny z punktu widzenia celu przymusu adwokackiego - zapewnienia formalnej i merytorycznej poprawności kasacji. Obowiązek ten nie jest jednak niezbędny dla realizacji tego celu. Nie ma podstaw, aby przyjmować, że adwokat bądź radca prawny działający we własnej sprawie, nie będzie w stanie sporządzić poprawnej - pod względem formalnym i merytorycznym - kasacji, co uzasadniałoby zobowiązanie go do korzystania z pomocy innego profesjonalnego pełnomocnika. Przymus adwokacki zakładający obowiązek zwrócenia się do innego adwokata bądź radcy prawnego zarówno o sporządzenie, jak i podpisanie kasacji Trybunał uznał za nadmierny formalizm proceduralny, niepozostający w rozsądnej proporcji do spodziewanego rezultatu. Stanowi przez to nieproporcjonalne ograniczenie prawa do sprawiedliwej procedury sądowej (art. 45 ust. 1 konstytucji).

<http://trybunal.gov.pl/rozprawy/komunikaty-prasowe/komunikaty-po/art/9057-zasady-sporzadzenia-kasacji-od-orzeczenia-sadu-drugiej-instancji/>

Dziękujemy administratorom strony www.wsd.adwokatura.pl za udostępnienie tekstu.